

'Ljetne igre nisu vreća bez dna jer ostvaruju prihod na tržištu'

Razgovarala **ZRINKA VRABEC-MOJZEŠ** Fotografije **ROZA ZANINI MOZARA I PIXSELL**

I ako se činilo da će pandemija covid-19 zaustaviti sve ljetne festivale, Dubrovačke ljetne igre održat će se i 71. put u svom redovitom terminu - od 10. srpnja do 25. kolovoza. Pandemija je, dakako, imala i financijske posljedice koje su se odrazile na koncept programa, pa je vodstvo u sastavu ravnateljica Ivana Medo Bogdanović, intendantica festivala Dora Ruždjak Podolski, pomoćnik za dramski program Saša Božić i pomoćnik za glazbeni program Tomislav Fačini, pred sobom imalo izazovan zadatak da format ovogodišnjeg izdanja prilagodi novim okolnostima.

Usprkos svemu, festivalsku publiku, za koju se svi nadaju da će je biti, očekuje pedesetak dramskih, glazbenih, plesnih, folklornih i ostalih izvedbi na više od deset ambijentalnih lokacija u Dubrovniku. Režiju ceremonije otvaranja potpisuje Marina Pejnović, dok će u nešto skromnijem dramskom, glazbenom i folklornom programu sudjelovati mahom domaći umjetnici. Dramski program obilježit će četiri premijerna naslova: Držićeva "Grižula" u režiji Saše Božića i Petre Hrašćanec (u sklopu projekta Future Epics sufinanciranog sredstvima programa Europske unije Kreativna Europa) u parku Gradac, "Dubrovačka zrcala - tri struka lovorike, pelina i vrijesa", peripatetička predstava bazirana na poeziji dubrovačkih baštinskih i suvremenih pjesnika čiju režiju potpisuju Dora Ruždjak Podolski i Marina Pejnović, dok je dramaturg Hrvoje Ivanković, glazbeno-scensko djelo za najmlađu publiku "Zlatno libro", u koprodukciji Igara i Kazališta Marina Držića i uz potporu zaklade Caboga Stiftung, čiju režiju potpisuje Helena Petković a glazbu sklada Ivan Končić, te "Mara i Kata", projekt inspiriran legendarnom

FOTO: GREGO JELANC/PIXSELL

ZATVARANJE PROŠLOGODIŠNJIH DUBROVAČKIH LJETNIH IGARA ISPRED CRKVE SVETOGA VLAHA

emisijom HR Radio Dubrovnika "Na posjedu kod kundurica", u režiji Saše Božića i izvedbi Doris Šarić Kukuljice i Nataše Dangubić. Na Igrama će gostovati i dvije hit predstave prošlogodišnje hrvatske kazališne sezone - "Tri sestre" Bobe Jelčića prema Čehovu, u izvedbi ansambla HNK u Zagrebu, i "Tko se boji Virginije Woolf?" Teatra Ulysses u režiji Lenke Udovički, s Radom Šerbedžijom u glavnoj ulozi - koje će igrati u parku Gradac.

U glazbenom programu sudjelovat će ugledni hrvatski glazbeni umjetnici, dobitnici prestižnih međunarodnih priznanja, a otvorit će ga 11. srpnja Aljoša Jurinić klavirskim recitalom

posvećenim Beethovenu u atriju Kneževa dvora. Očekuje se i koncert Tria Eusebius, dok će klavirski duo Dalibor Cikojević i Zrinka Ivančić, također u Kneževu dvoru, izvesti Papandopulovu plesnu suitu "Horoskop". Na Skalinima od Jezuita nastupit će Papandopulo kvartet, a Beethovenovoj obljetnici bit će posvećen i koncert Dubrovačkog simfonijskog orkestra uz pijanista Marijana Đuzela u parku Gradac. "Dubrovnik na glazbenoj hridi" naziv je koncerta posvećenog dubrovačkim glazbenicima koji je nastao suradnjom Igara i zaklade Caboga Stiftung. Dubrovački glazbenici mezzosopranistica Janja Vuletić i gitarist Maroje Brčić zajednički

RAVNATELJICA DUBROVAČKIH LJETNIH IGARA govori o programu festivala koji će se od 10. srpnja do 25. kolovoza ove godine održati u posebnim uvjetima zbog epidemije koronavirusa i u skladu s uputama HZJZ-a te objašnjava kako Ljetne igre vraćaju uloženi novac Gradu Dubrovniku

će praižvesti skladbu Zorana Juranića u Kneževu dvoru, dok je za zatvaranje, 25. kolovoza, predviđen koncert Simfonijskog orkestra HRT-a pod ravnanjem maestra Iva Lipanovića, uz nastup opernih zvijezda Lane Kos i Željka Lučića. Za ostvarenje ovog nešto skromnijeg "covid-19" formata Dubrovačkih ljetnih igara, odgovorna je dugogodišnja ravnateljica Javne ustanove u kulturi Dubrovačke ljetne igre, Ivana Medo Bogdanović. Rođena Dubrovkinja, po obrazovanju profesorica engleskog i francuskog, s diplomom sa Sorbonne i magistrica Odnosa s javnošću, započela je svoju karijeru 2005. na mjestu Voditeljice ureda za odnose s javnošću i marketing. Godine 2013. Gradsko vijeće Grada Dubrovnika jednoglasno ju je imenovalo ravnateljicom Dubrovačkih ljetnih igara, a 2017. izabrana je na još jedan mandat u trajanju od četiri godine.

Usljed novog vala epidemije koronavirusa i priprema za otvorenje festivala, Ivana Medo Bogdanović dala je intervju tjedniku Nacional.

NACIONAL: "Igara će biti, pa makar simbolično",

'NE BRINEM ZA interes publike. Smanjili smo cijene ulaznica zbog domaćih ljudi i posjetitelja kojih je svakim danom sve više. Dubrovnik je ipak malo živnuo zadnjih dana'

izjavili ste u jednom intervjuu, kada se zbog epidemije covid-19 još nije znalo što će biti s ljetnim festivalima. Sada kada ste već objavili program 71. Dubrovačkih ljetnih igara, bojite li se da bi se s novim valom epidemije nešto moglo promijeniti?

Pripremamo se sukladno važećim propisima HZJZ-a i nadamo da će epidemiološka situacija biti stabilna. Svakoga dana su nove okolnosti, a mi pokušavamo biti spremni za svaki scenarij.

NACIONAL: Što će biti s programima ako se omogućiti okupljanje najviše do 50 ljudi?

Ljetne igre i inače imaju uglavnom mala gledališta, osim iznimno za neke izvedbe, a ove sezone ćemo u većini slučajeva moći u publici imati između 50 i 100 ljudi. Bude li takvih restrikcija, bojim se da ljudi ni neće nepotrebno izlaziti i izlagati se virusu, ali nadajmo se da do toga ipak neće doći.

NACIONAL: Dubrovačke ljetne igre su ambijentalni festival i to vam ide u prilog - dakle, sve je na otvorenom. Koje su lokacije ove godine planirane?

Planirano je 12 različitih lokacija, većinom prepoznatljivih za Ljetne igre, poput Kneževa dvora,

Sponze, Boškovićeve poljane, parka Gradac, no ove godine idemo i u neke skrivene prostore Grada poput Pustijerne, Mrtvog zvona, Sv. Andrije, Kazerme. Naime, pripremamo predstavu "Dubrovačka zrcala" koja se bavi skrivenim mjestima Dubrovnika, otvarajući svestremenske i općepoznate teme, kao i one koje su kroz povijesna zbivanja ostavile ožiljke u zajedničkom prostoru Grada i njegovih stanovnika. Na Kazermi pod Svetom Marijom smjestit će se dvije dubrovačke kundurice "Mara i Kata". Autorski je to projekt Saše Božića inspiriran kulturnom radio emisijom "Na posjedu kod kundurice", a sudjeluju dramske umjetnice Doris Šarić Kukuljica te Nataša Dangubić.

NACIONAL: Pretprodaju karata u veljači morali ste prekinuti, a internetska prodaja počela je 24. lipnja. Jeste li optimistični? Hoće li ipak biti gostiju?

S obzirom na mjere koje moramo poštovati, u prosjeku ćemo moći imati trećinu popunjenosti. Svega nekoliko sati nakon početka online prodaje, zabilježili smo više od 50 prodanih karata, tako da se za interes ne brinem. Smanjili smo cijene ulaznica zbog domaćih ljudi i posjetitelja kojih je svakim danom sve više. Grad je ipak malo živnuo zadnjih dana.

NACIONAL: Svečano otvorenje prvi put neće biti na tradicionalnoj lokaciji, ispred crkve Sv. Vlaha, Orlandova stupa i palače Sponza, već u staroj gradskoj luci. Kako je to zamišljeno, kako će biti raspoređena publika, gdje će biti pozornica, s koje će pozicije knez reći "Neka uđu glumci"?

Otvaranje će se upriličiti na oba mula u portu i rivi te na zidinama i barkama. Ideja o otvaranju u portu nastala je tijekom karantene jer je zgodno da publika može doći na svojim barkama te pratiti program "s morskog strane", u krugu obitelji i prijatelja. Isto tako, građanstvo će moći pratiti program smjestivši se na prostoru između Peskarije i Porporele, kao i na zidinama. Knez će biti na Sponzi, Negromant stiže barkom, a ostali detalji neka zasad ostanu tajna.

NACIONAL: Otvaranje je pet dana nakon izbora - očekujete li državni vrh i predsjednika Republike, koji je tradicionalno pokrovitelj? Koliko njihova prisutnost otežava protokol i smještaj publike?

Zasad nemamo potvrdu njihova dolaska. Zanimljivost je da protokol neće biti smješten na tribinama nego na brodovima. Inače, broj protokolarnih gostiju i visokih uzvanika ove godine je sveden na minimum, a svečanost otvaranja bit će otvorena za sve zainteresirane građane, naravno, poštujući sve smjernice HZJZ-a za javna okupljanja.

NACIONAL: Zbog krize je i financiranje ovogodišnjeg programa znatno smanjeno. Koliko vam je smanjen budžet i koliko ste zbog toga morali mijenjati kompletnu koncepciju?

Proračun je smanjen 60 posto. Ostali smo uskraćeni za programska sredstva Grada Dubrovnika koji će, pak, potpuno nastaviti financirati hladni pogon, Županija dubrovačko-neretvanska smanjila je sredstva 50 posto, a ne očekujemo ni sredstva turističkih zajednica. Ministarstvo

IGRE ĆEMO ZATVORITI NASTUPOM LANE KOS I ŽELJKA LUČIĆA KOJI NASTUPAJU OD ARENE DI VERONA DO METROPOLITAN OPERE' KAŽE IVANA MEDO BOGDANOVIĆ

kulture podržalo nas je u punom planiranom iznosu. Zahvaljujući toj potpori te financijskoj podršci sponzora, donatora i vlastitih sredstava u iznosu od dva milijuna kuna, uspjeli smo ostvariti 6,4 milijuna kuna prihoda i pripremiti kvalitetan i zanimljiv program.

NACIONAL: Ministrica kulture preporučila je manje gostovanja, a više domaćih izvođača, umjetnika, glazbenika. Jeste li ih uspjeli okupiti i što biste posebno istaknuli?

Svakako bih istaknula Aljošu Jurinića koji će otvoriti glazbeni program. Radi se o umjetniku u usponu i svjetskog glasa koji je istovremeno i primjer nezavisnog umjetnika koji je za vrijeme pandemije ostao bez angažmana. Tu su sigurno još i Trio Eusebius, mladi umjetnici pred kojima je svijetla budućnost, ili pak tailor-made projekt "Dubrovnik na glazbenoj hridi", posvećen izuzetnim dubrovačkim glazbenicima koji djeluju u samom gradu i šire. Igre ćemo zatvoriti nastupom Lane Kos i Željka Lučića, zvijezda glazbenog neba koje nastupaju od Arene di Verona do Metropolitan Opere. U dramskom programu predstava "Dubrovačka zrcala" okuplja doajene festivala, imena koja su dala pečat Igrama i obojila ih u prepoznatljivu manifestaciju (primjerice, Doris Šarić Kukuljica koja u svom profesionalnom

životu ni jednoga ljeta nije izostala s Igarom), a koja se spajaju s najmlađim pripadnicima slobodnih umjetnika kojima Igre daju priliku i impuls, poticaj za njihovo profesionalno djelovanje i razvoj. Istaknula bih i "Grižulu" - dramsku premijeru sufinanciranu sredstvima programa EU-a Kreativna Europa - koja je isto važna zbog suradnje s Akademijom dramske umjetnosti, što svjedoči o brizi Igarom za budućnost hrvatskog umjetničkog naraštaja.

NACIONAL: Već ste spomenuli neke od najavljenih četiri dramske premijere - Držićevu "Grižulu" u režiji Saše Božića i Petre Hrašćanec, "Dubrovačka zrcala" u režiji Dore Ruždjak Podolski i Marina Pejnovića, "Zlatno libro" za najmlađu publiku, u režiji Helene Petković, i "Maru i Katu" u režiji Saše Božića. Hoće li ove godine, zbog štednje u planiranju dramskih naslova, domaći, dubrovački potencijali biti više iskorišteni?

Morali smo biti štedljivi, ali i troškovi su ove godine manji. Naime, cijene smještaja skoro su se prepolovile. Igre inače troše 10 posto ukupnog budžeta na smještaj sudionika, a zadnjih godina uvozili smo radnu snagu na poslovima tehnike i slično. Što se glumaca tiče, dubrovačko Kazalište Marina Držića ima mali dramski ansambl koji je redovito prisutan na Igrama. Još prošle godine smo s njima dogovorili koprodukciju na predstavi "Zlatno libro" koja će premijerno biti izvedena na Igrama, a kasnije postati dijelom dubrovačke zimske kazališne sezone.

NACIONAL: Otkazana je premijera "Očeva i sinova" u koprodukciji sa ZKM-om. Zašto i je li vam zbog toga žao?

Redatelj Ivan Popovski nije mogao doći na početak proba u Zagreb jer se nalazio u Rusiji. Žao nam je, naravno, ali suradnju nastavljamo dogodine kad će se odviti brojni programi koji su bili planirani za ovu sezonu.

NACIONAL: Već ste drugi mandat ravnateljica Javne ustanove u kulturi Dubrovačke ljetne igre. Nekada je isti čovjek bio i ravnatelj Ustanove u kulturi i intendant igara. Kako surađujete s Dorom Ruždjak Podolski? Ona je umjetnički osmislila program, a vi morate osmisliti kako ga provesti - ima li konstruktivnih svađa?

Prije bih rekla konstruktivnih rasprava. Odlično smo se slagale i dok je Dora bila pomoćnica za dramu, a ja voditeljica PR-a i marketinga. Poštujemo se međusobno i imamo iskren i otvoren odnos. Volim njezinu kreativnost i energiju, a vjerujem i ona cijeli naš tim koji nikad ne nastupa s pozicije da se nešto ne može. Uvijek nastojimo organizacijski i tehnički odgovoriti na umjetničke zahtjeve i cijeli umjetnički tim je toga svjestan.

NACIONAL: Kakav je vaš odnos s Gradom Dubrovnikom? Naime, moglo se čitati o vašim oštrim raspravama u Gradskom vijeću, kada vas je vijećnik Željko Raguž optužio da ste skupljili i od Real Madrida jer "spržite" 20 milijuna kuna u mjesec i pol dana.

Grad je naš osnivač i financijer i nemoguće bi bilo raditi bez potpore gradonačelnika i njegovih suradnika. Tijekom posljednjih sedam godina

'ZAHVALJUJUĆI potpori Ministarstva kulture i podršci sponzora, donatora i vlastitih sredstava u iznosu od 2 milijuna kuna, uspjeli smo pripremiti kvalitetan i zanimljiv program'

Grad je svake godine povećavao programska sredstva, da bi prošle godine taj iznos udvostručio na sedam milijuna kuna. Zahvalni smo i na brzom i prohodnoj komunikaciji s gradskim službama. Što se tiče spomenutih optužbi, nažalost se sve više blati kulturu, kulturne djelatnike i umjetnike da su uhljebi i neradnici. Svi trebamo više raditi na osvještavanju utjecajnih ljudi, a to su svakako i gradski vijećnici, o tome da kultura ne "prži" novac već stvara nove vrijednosti. Igre su prošle godine na tržištu, dakle od sponzora i ulaznica, uprihodovale šest milijuna kuna i taj smo novac, kao neprofitna ustanova, ponovno uložili u djelatnosti koje opslužuju kulturu.

NACIONAL: U svojim javnim istupima često ste bili ogorčeni zato što se na kulturu i Ljetne igre gleda kao na trošak i vreću bez dna, dok upravo kultura najviše i privlači goste u Dubrovnik. Pa jeste li vreća bez dna? Koliko novca uspijevate povući iz europskih fondova i koliko su vam oni važni?

Igre nisu vreća bez dna, nego upravo suprotno. Značajan dio prihoda ostvaruju na tržištu i ne financiraju se isključivo od javnih proračuna, a gotovo 70 posto svih sredstava potrošimo u Hrvatskoj, kao i u lokalnoj zajednici. Primjerice, prošle godine su Igre vratile Gradu Dubrovniku 10,5 milijuna kuna kroz plaćanje smještaja, angažiranje studenata i učenika s područja grada, angažiranje domaćih tvrtki za razglas, video, dizajn, osiguranje, zaštitare, ugostitelje, transport

**'MORALI SMO
 BITI štedljiviji, ali i
 troškovi su ove godine
 manji. Naime, cijene
 smještaja su se skoro
 prepolovile. Igre
 inače troše 10 posto
 ukupnog budžeta na
 smještaj sudionika'**

i slično. Igre su i u posljednje dvije godine dobile sredstva fondova EU-a za tri različita projekta ukupne vrijednosti sedam milijuna kuna. Projekti "Future Epics" i "Port of Dreamers" sufinancirani su iz fonda Kreativna Europa i Igrama su donijeli oko 150.000 eura europskog novca i suradnju s međunarodnim partnerima, a projekt "Mjesto zajednice - Razvoj kulturno-društvenog centra Lazareti" u sklopu natječaja Kultura u centru, u potpunosti financiran sredstvima Europskog socijalnog fonda, suradnju s lokalnim organizacijama civilnog društva. Sudjelovanje u europskim projektima za ustanove u kulturi

poput Igara predstavlja izazov u smislu ljudskih kapaciteta i organizacije rada, a trenutni zakonodavstveni okvir je takav da ustanove nisu motivirane za sudjelovanje. Tu postoji mnogo prostora za poboljšanje. Šteta je što veći broj organizacija javnog sektora ne sudjeluje u raznim europskim projektima jer je to iskustvo obogaćujuće u svakom smislu.

NACIONAL: Dugo radite za Ljetne igre, počeli ste 2005. kao voditeljica Ureda za odnose s javnošću i marketing. Koliko vam je to iskustvo pomoglo u obnašanju vaše dužnosti ravnateljice?

Iskustvo na Igrama bilo je ključno, ali još važnije je bilo to što sam znala sposobnosti i kvalitete zaposlenika. U Igrama vladaju pozitivna atmosfera i energija, kao da svi radimo za svoju firmu a ne javnu instituciju.

NACIONAL: Na novi mandat izabrani ste 2017., što znači da vam je ovo posljednje godina tekućeg mandata. Što smatrate svojim najvećim uspjehom i hoćete li se opet kandidirati?

Spomenut ću samo da se u mojih sedam godina promijenilo četvero ministra kulture, troje intendanta, dvoje gradonačelnika, dvaput je pao gradski proračun... dobro funkcioniram u kriznim situacijama i bistre glave gledam naprijed. Sad su opet neka luda vremena, ali ne razmišljam o novome mandatu, nego ulažem sve napore u izvedbu zacrtanog programa i u ovim okolnostima.